

Amerikaanse vogelkers (*Prunus serotina*)

Foto: Johan van Valkenburg

Bron: NVWA

[Amerikaanse vogelkers](#), ook wel 'bospest' genoemd, is een loofverliezende struik of boom die in Nederland maximaal 20 meter hoog kan worden. De plant bloeit in mei-juni met witte bloemen die zijn gerangschikt in hangende trossen. De rijpe vruchten zijn zwartpurper met een gladde pit. De plant heeft glanzende bladeren.

De plant kan verward worden met de inheemse gewone vogelkers (*Prunus padus*). De gewone vogelkers bloeit eerder (april-mei) en de bladeren zijn niet glanzend. De vruchten bevatten een ruwe pit. De Amerikaanse vogelkers kan ook verward worden met de uitheemse Virginische vogelkers (*Prunus virginiana*), maar deze heeft donkerrode vruchten en de pit is iets ruwer. Ook van deze soort is het blad niet glanzend.

Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2017: Amerikaanse vogelkers komt in Nederland algemeen voor op alle zandgronden.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

Amerikaanse vogelkers kan een dichte massa vormen door opslag van jonge scheuten uit wortels. De plant verandert ook de humussamenstelling en vermindert de beschikbaarheid van water. Doordat de plant veel schaduw geeft en doordat hij de eigenschappen van de strooisellaag verandert, vormt hij een bedreiging voor beschermde en bedreigde soorten in bosranden, droge en vochtige heide, duinen en oude eikenbossen. De plant vermindert de soortenrijkdom en verandert de soortensamenstelling van de aanwezige planten.

In heide, duingraslanden en in duinstruwelen versnelt het verschijnen van Amerikaanse vogelkers de verandering van het landschap naar bos. Voor het in stand houden van deze vegetaties moeten extra beheer-inspanningen gepleegd worden zodra Amerikaanse vogelkers verschenen is.

Omdat Amerikaanse vogelkers de bosontwikkeling grondig kan verstoren, vormt hij een bedreiging voor het beuken-eikenbos en oude eikenbossen. Daarnaast is de plant een probleemsoort in droge heide en duingemeenschappen.

Binnen het oorspronkelijke verspreidingsgebied wordt de soort in zijn ontwikkeling geremd door een bodemschimmel (*Pythium*). Deze schimmel komt in Europa niet voor.

Effect op ecosystemendiensten^[2]

Er is een gering effect op de recreatieve waarde: verstoring van beleving van open heidelandschappen of transparante bossen.

Overige effecten

Er zijn aanwijzingen dat de plant giftig is voor vee. Er is economische schade in de bosbouw door extra beheerkosten na het herplanten van bossen. In jonge bosaanplant kan spontane opslag van Amerikaanse vogelkers de groei van het plantgoed remmen. In het huidige bosbeheer wordt veelal gestreefd naar natuurlijke verjonging. Het dominante optreden van Amerikaanse vogelkers kan de vestiging van gewenste inheemse boomsoorten belemmeren en zo de natuurlijke verjonging in productiebossen met een natuurfunctie hinderen.

Wat te doen?

Vanaf de jaren 1950 heeft men met mechanische, chemische en biologische methoden geprobeerd Amerikaanse vogelkers te bestrijden. Het uitroeien van deze plant bleek al gauw een illusie. In de periode 1970-1990 verschoof het accent van uitroeien naar het beheersen/gedogen van de soort. Amerikaanse vogelkers is te wijdverspreid om de soort helemaal uit Nederland te kunnen verwijderen. De plant wordt door veel terreineigenaren inmiddels geaccepteerd als onderdeel van het Nederlandse bos en wordt door beheersmaatregelen in toom gehouden. In sommige gebieden is de bestrijding van Amerikaanse vogelkers volledig gestaakt.

Als het beheerdoel bestrijding is, zijn er diverse mogelijkheden. Mechanische bestrijding is alleen effectief als de bomen met wortel en al verwijderd worden. Alleen kappen en afzetten helpt niet omdat de stronken of de wortels weer snel uit kunnen lopen. Als grotere exemplaren worden verwijderd, wordt de verjonging gestimuleerd door de toename van de hoeveelheid licht en daardoor de kieming van het ruimschoots aanwezige zaad in de zaadbank. Nazorg is dan ook nodig.

Een andere effectieve maatregel is ringen. Hierbij wordt onder de groene delen de bast rondom de stam over een breedte van 20 cm verwijderd. Meer informatie over deze en andere bestrijdingsmethoden en een aantal praktijkervaringen is te vinden in het rapport '[De bestrijding van invasieve uitheemse plantensoorten](#)'.

Meer info over Amerikaanse vogelkers

Oorsprongsgebied

Amerikaanse vogelkers komt oorspronkelijk uit Noord- en Midden-Amerika.

Habitat

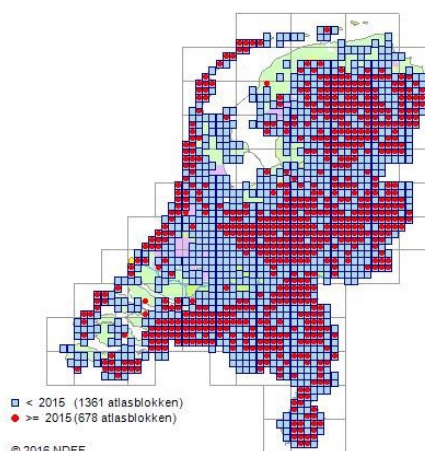
Amerikaanse vogelkers komt voor op alle zandgronden, zowel in gemengd bos als in loofbos. Amerikaanse vogelkers stelt weinig eisen aan de standplaats. De plant komt vooral voor op vrij zure, maar niet te voedselarme, vrij droge zand- en leemgronden. Vanuit de naaldhoutopstanden waar de soort oorspronkelijk is aangeplant, heeft de plant zich gevestigd in loofbossen met een meer natuurlijke samenstelling (wintereiken-beuken en berken-eiken) en in bosjes en houtwallen binnen het agrarisch gebied. Buiten de bossen vestigt de soort zich in heiden en in open duingebieden.

Introductieroute Nederland

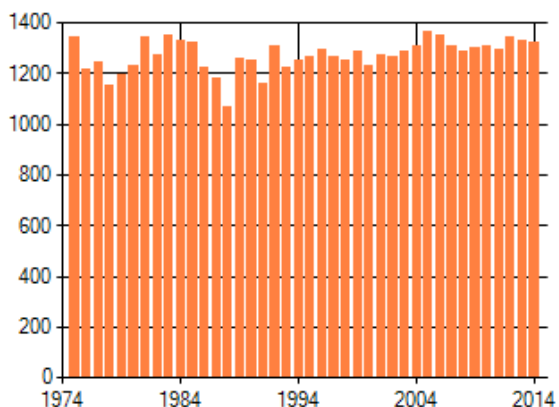
Amerikaanse vogelkers behoort tot één van de eerste Noord-Amerikaanse soorten die in Europa is ingevoerd (ca. 1630). Aanvankelijk leidde de plant een onopvallend bestaan als sierstruik. In ons land is de plant in 1740 ingevoerd. Vanaf het eind van de 19e eeuw werd de plant uit bosbouwkundige overwegingen op enige schaal van betekenis aangeplant, aanvankelijk voor de productie van kwaliteitshout. Maar het in Europa geproduceerde hout bleek van veel mindere kwaliteit dan het hout in Amerika. Pas vanaf 1920 vond aanplant op enige schaal in Nederland plaats, met name tussen 1930 en 1940 toen er grote oppervlakten heide werden bebost. Amerikaanse vogelkers heeft bladeren die snel verteren en die moesten de arme Nederlandse bosgronden snel vruchtbaar maken. De soort werd aangeplant als brandsingel langs aanplant van grove den en als vulhout voor bodembedekking en -verbetering in jonge aanplant van naaldhoutsoorten. Nadat de soort in de crisisjaren (1930-1940) op grote schaal is aangeplant bij de heidebebossingen op de drogere zandgronden, ontpopte de plant zich als een ware plaag.

Aanwezigheid in Nederland

Amerikaanse vogelkers komt algemeen voor op alle zandgronden. Omdat de soort is aangeplant in de natuur is het lastig is te zeggen wanneer voor het eerst verwildering is opgetreden. Waarschijnlijk was dit rond 1885.

Verspreiding van Amerikaanse vogelkers in Nederland. Bron: verspreidingsatlas.nl

Het geschatte aantal atlasblokken (5x5 km) waarin Amerikaanse vogelkers voorkomt per jaar. Bron: verspreidingsatlas.nl

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

Kans op nieuwe introducties is gering omdat de boom sinds de Tweede Wereldoorlog nauwelijks meer wordt aangeplant. Amerikaanse vogelkers heeft zich al gevestigd in Nederland.

De plant produceert veel vruchten die door vogels worden gegeten, waardoor de zaden op grotere afstanden worden verspreid. Behalve door vogels worden de vruchten ook gegeten door zoogdieren als vossen en wilde zwijnen.

Wet- en regelgeving

Niet van toepassing.

Risicobeoordeling

Expertpanelbeoordeling 152 invasieve Exoten, 2015. NVWA. [Datasupplement 7: planten terrestrisch](#)
[Risicobeoordeling voor België](#)

Bronnen

[Nederlands soortenregister](#)

[Q-bank invasive plants](#)

[De Groot, C. & J. Oldenburger, 2011. De bestrijding van invasieve uitheemse plantensoorten; een studie naar de bestrijding van 6 invasieve exoten in de Nederlandse buitenruimte. Stichting Probos](#)

Leewis, R., Duistermaat, H., Gittenberger, A., Have, T. van der, Soes, D.M., Valkenburg, J. van. **Veldgids Exoten**. 1-192. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Laatste update: 12-3-2018